

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, NOVEMBER 4, 1943

LETO XLVI. — VOL. XLVI.

Dobro je, če veste

V Zedinjenih državah je bilo 15 raznih političnih strank, od katerih samo pet jih je že izvolilo predsednike v Belo hišo.

Od 10.000 angleških otrok, ki so bili poslani leta 1940 v Zed. države in Kanado, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

V Zedinjenih državah je danes 400.000 oljnih vrečev. Od tega jih je kakih 300.000, ki danes komaj od enega do treh centov oja na dan. Veliko od teh vrečev leto opustijo, ker se ne uporabljajo.

900.000 učiteljev in učitelnic, ki jih poslani leta 1940 v Zed. države in Kanado, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

Stockholmu je danes več kot milijon ameriških vojakov, ki jih poslani leta 1940 v Zed. države in Kanado, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

Zed. državi in raznim evropskim kraji v Evropi in Aziji, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

Zed. državi in raznim evropskim kraji v Evropi in Aziji, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

Zed. državi in raznim evropskim kraji v Evropi in Aziji, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

Zed. državi in raznim evropskim kraji v Evropi in Aziji, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

Zed. državi in raznim evropskim kraji v Evropi in Aziji, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

Zed. državi in raznim evropskim kraji v Evropi in Aziji, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

Zed. državi in raznim evropskim kraji v Evropi in Aziji, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

Zed. državi in raznim evropskim kraji v Evropi in Aziji, da bodo varni pred bombnimi napadi, se jih že nazaj komaj en tisoč.

Mase ameriških bombnikov nad Nemčijo

Rekordno število ameriških zračnih trdnjav je bombardiralo Wilhemshaven, eno najvažnejših pristanišč v Nemčiji.

London, 3. novembra. — Ena največjih formacij ameriških zračnih trdnjav, ki je še kdaj poletela iz Anglije nad Nemčijo, je danes bombardirala pomorsko bazo Wilhemshaven. Bombnike so spremljala bojna letala tipa Thunderbolt in Lightning.

V zadnjem mesecu je bilo v enem napadu na Nemčijo največ 400 ameriških bombnikov in ker se zatrjuje, da jih je bilo pri današnjem napadu še več, sodijo, da jih je bilo najmanj 500 in raje več. Poveljstvo iz vojaških razlogov ne pove natančnega števila napadalcev.

PREMOGARJI GREDO SPET NA DELO

Lewis in Ickes sta se sporazumela na večji plači, \$1.50 na dan.

ODOBRITI MORA ŠE DELAVSKI ODBOR

Washington, 3. nov. — Stavka premoogarjev je bila danes končana, ko se je unija sporazumela s tajnikom notranjih zadev, Ickesom, da dobe umijski premoogarji v okrajih mehkega premoga \$1.50 na dan približka pri plači. Premoogarji so zadovoljni s tem približkom in so obljubili, da bodo takoj začeli z delom. Nekatere kraje je doseglja vest o sporazumu kasno in polnega obrata se ne pričakuje pred koncem tedna.

V četrtek ob enajstih dopoldne se bo sestal k seji vojni delavski odbor, ki mora to približano plačo odobriti. Vsi znaki kažejo, da jo bo odobril.

John L. Lewis, predsednik premogarske unije, je razposlal brzojave vsem unijam ter jim ukazal prenehati s stavko, ker je bil dosežen z vlado sporazum in dobe premoogarji večjo plačo.

Ta približek je isti, kot so ga sprejeli premoogarji v državi Illinois, toda ga je pozneje vojni delavski odbor prepovedal. V novem sporazumu je tudi določba, da bo imeli premoogarji opoldne samo 15 minut časa za obed, dočim so imeli dozdaj pol ure.

Ameriški avijatičarji so napravili Japoncem ogromno škodo

Južni Pacifik, 4. nov. — Avijatičarji generala MacArthurja so v torek prizadeli Japoncem enega največjih porazov, ko so prihrumeli nad bazo Rabaul, Nova Britanija, ter jim z bombami potopili tri rušilce in osem velikih tovornih ladij.

Proti Amerikancem se je zapodila jata japonskih letalcev, ki so hoteli prestrčiti pot do Rabaula. Toda Amerikanci se niso dali ustavi. Vnela se je silna zračna bitka, v kateri so izgubili Japonci 67 letal, Amerikanci so pa izgubili 19 bombnikov.

Za Lauschetovo kampanjo Slovenski in hrvatski brivci George Kovačič, 6312 St. Clair Ave. je daroval za Lauschetovo kampanjo \$2.

Pojdimo poslušat Glasbeno matico

V nedeljo zvečer bo priredila Glasbena matica pod vodstvom Ivana Zormana pevski koncert v SND na St. Clair Ave. Vstopnice so že v prodaji pri članih in v slaščičarni Mrs. Makovec. Program bo obsegal večinoma slovenske narodne pesmi in nekaj skladb bo pa takih, ki še niso bile na slovenskem odru. Narod, pridite poslušat vedno lepo slovensko pesem.

Peta ameriška armada ogroža vso nemško linijo v Italiji

Alžir, 3. nov. — Peta ameriška armada je zasedla višine pri Massico, kjer je desno krilo nemške bojne linije v Italiji. Amerikanci so zasedli tudi višine ugaslega ognjenika San Groce in s tem obvladujejo vso dolino reke Carigliano. Ameriške čete so tudi pregnale vse nemške čete iz zgornjega teka reke Volturmo.

Ameriški bombniki so potopili italijansko križarko Ottaviano Augusto, ki so jo bili Nemci zasegli v Anconi. To je bila zadnja italijanska ladja v nemških rokah.

Naborna komisija na stavki radi premoga

Little Falls, Minn. — Naborna komisija v okraju Morrison je šla na stavko. Pisala je predsedniku Rooseveltu pismo, v katerem izjavlja, da ne bo komisija poslala v armado nobene novince, dokler ne bo poravnana premogarska stavka.

25 obletnica smrti

V soboto ob osmih bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojno Franciško Pavli v spomin 25. obletnice njene smrti.

Naši vojaki

Pvt. Albert W. Hosta, sin Mr. in Mrs. Anton Hosta iz 13224 Carrington Ave. je poročan pogrešan nekje v Italiji. Prej so poročali, da je bil ranjen. V armadi je bil od decembra lanskega leta in poslan čez morje v aprilu.

Mr. in Mrs. Frank Merhar sta prejela vest, da je bil njun sin Milan premeščen. Prijatelji mu lahko pišejo na sledeči naslov: Cpl. Milan J. Merhar, 35043548 Co. B 638 TD Bn. APO 183, Calif. Ariz. Maneuver Area, c/o Postmaster Los Angeles, Calif.

Mrs. Valeria Fidel, 695 E. 157. St. je prejela vest od svoje legala sina Josipa, ki služi Striča Sama v Santa Ana Army Air Base, da je bil izbran za pilotsko šolo. S tem obvestilom je poslal avijatičar Joseph domov tudi za \$175 vojnih obveznic. Prijateljsem se priporoča za kako karti-

Rusi drve mimo Krima proti Črnemu morju

London, 3. okt. — Ruske čete drve preko stepe mimo vhoda na Krim. General Tolbuhin naglo jemlje 21 milj poti do Hersona, ki leži ob ustju Dnjepra, ki se izliva v Črno morje.

Rusi so prehodili v enem dnevu 40 milj zahodno od Pereskopa, ki leži ob vhodu na polotok Krim. Rusi so zaenkrat pustili Krim in tamošnjo nemško posadko svoji usodi in drve proti Črnemu morju, da Nemci ne bi dobili prilike organizirati obrambno linijo.

Poročila zatrjujejo, da so prešle ruske čete morskjo ožino Kerč iz Kavkaza in se vsule na Krim, kjer bodo začele uničevati nemško garnizijo.

V ovinku reke Dnjeper se vrše še vedno boji pri Krivem rogu, kjer se Nemci obupno branijo, da bi preprečili zajetje vse nemške armade v tem sektorju.

Vrhovni poveljnik, ki bo odprl drugo fronto, bo najbrže kmalu izbran

London. — Tukaj se govori, da bo v kratkem izbran vrhovni poveljnik s svojim štabom, ki bo vodil invazijo na zapadno Evropo. Tako je bilo baje sklenjeno na konferenci v Moskvi. Z gotovostjo se tudi pričakuje, da bo prideljen temu štabu kak visok ruski častnik.

Splošno se govori, da bo izbran vrhovnim poveljnikom general Marshall, načelnik ameriškega generalnega štaba, proti kateremu ni bilo v Londonu dozda še nobene operacije.

Loraini zupan je bil za tretjič izvoljen

Lorain, O. — Harry Van Wageningen je prvi republikanec, ki je bil izvoljen županom trikrat zaporedoma. Proti njemu je kandidiral predsednik mestne zbornice Anrej Parobek.

Večina v clevelandski mestni zbornici je zdaj demokratska

Pri volitvah v zgodovini Clevelanda je dobil dozda samo en kandidat več glasov, kot župan Frank J. Lausche. Ta kandidat je bil Franklin D. Roosevelt, ki je dobil leta 1936—76 odstotkov vseh oddanih glasov, dočim je dobil župan Lausche v torek 72 odstotkov oddanih glasov.

V Clevelandu je v torek volilo 158.819 volivcev in od teh jih je dobil Lausche 112.864, Stanton pa 45.955.

Lausche to svojo zmago lahko pripisuje svoji osebni popularnosti, bolj kot pa pomoči demokratske stranke. Stranka mu je malo ali nič pomagala, dasi so bile nekatere varde zelo aktivne, med temi zlasti 32, dočim se v drugih vardah ni napravilo skoro ničesar za Lausche. Lausche je izgubil izmed 32 vard samo 12, ki je zamorska in še tam za manj kot 1.000.

Največ glasov je dala Lauschetu 30. varda, namreč 7.888 glasov, druga je bila 32. varda z 6.909 glasovi. Lepo se je odrezala tudi naša 23. varda, ki je dala Lauschetu 4.386 glasov, dočim jih je dobil njegov nasprotnik Stanton komaj 545.

Značilna je tudi zmaga John

E. Sweeneyja za sodnika. Sweeney je zmagal z 4.700 glasovi; dobil jih je 56.752, Jackson 52.024 in Gleason 25.455. Za Jacksona so bili vsi ameriški časopisi, odvetniška zbornica in priporočil ga je tudi župan Lausche. Toda Sweeney je dobil dobro podporo v vardah, kjer so številne narodnostne skupine. Naj navedemo samo en slučaj: v 23. vardi je dobil Sweeney v precinktu A 99 glasov, Gleason 33 in Jackson 17. Zato lahko rečemo, da so ravno slovenski glasovi pripomogli, če ne vse, pa vsaj veliko k Sweeneyjevi zmagi.

Clevelandska mestna zbornica je zdaj prvič po 30 letih dobila demokratsko večino. Od 1. januarja bo v mestni zbornici 13 regularnih republikancev, trije neodvisni, 14 rednih demokratov in trije demokratski, ki so pripravljeni v zbornico na Lauschetovi suknji. Ako bo mogel župan Lausche obvladati 14 rednih demokratov, bo tudi vodil večino v zbornici.

Demokrati v mestni zbornici imajo zdaj prvič priliko, da si izvolijo predsednika iz svoje srede.

Zavezniki nameravajo z vojaštvom zasesti Nemčijo in uničiti vojno industrijo

Washington. — Ko se premlevala zaključke konference v Moskvi, prevladuje splošno mnenje, da bodo po vojni zavezniki zasedli z vojaštvom vsa nemška mesta in popolnoma uničili vso nemško vojno industrijo. Znano je namreč, da je ameriška delegacija na konferenci zahtevala vojaško okupacijo vseh večjih nemških mest in da se paralizira vso nemško vojno industrijo.

Kako daleč so se zastopniki v Moskvi zedinili na tem, ni znano. Samo toliko je bilo namignjeno, da je bilo na konferenci na dnevnem redu tudi vprašanje Nemčije.

Nekateri so mnenja, da bi

ameriške, angleške, ruske in druge zavezniške čete okupirale Nemčijo potem, ko se bo podala. Zed. države so pa mnenja, naj o tem določuje vrhovni poveljnik zavezniških bojnih sil, ki naj bi imel za posvet posebno komisijo, kot je zdaj organizirana za Italijo.

S kom se bodo zavezniki dogovarjali v Nemčiji, je vprašanje, kdo bo ponudil zaveznikom predajo. Zavezniki bi najraje videli, da bi prosil za premirje Hitler ali maršal Keitel, načelnik generalnega štaba. Tako vsaj Nemci ne bodo mogli reči, da niso izgubili vojne, kot so trdili leta 1918, ampak da so bili izdani.

Govorce o miru imajo vpliv na borzo

New York. — Trg z delnicami na newyorški denarni borzi je bil precej pohleven. Vzrok temu je, ker so se zopet pojavile govorce o bližnjem premirju. Vrednosti so padle vsem takozvanim vojnim delnicam.

Vsaka oseba je dolžna \$1,203.71

Washington. — Narodni dolg Zed. držav znaša danes toliko, da pride na vsako osebo \$1.203.71. To je \$47.60 več kot pred enim mesecem in \$517.35 več kot pred enim letom in \$953.53 več kot ob času prve svetovne vojne.

Na bolniški postelji

Spošno poznani John Gabrenja iz 22010 Ivan Ave., ki vodi dobro idočo popravilnico čevljev, je že nekaj dni na bolniški postelji doma. Njegov obrtniški prostor bo ostal zaprt še za kak teden dni. Mr. Gabrenja je tudi tajnik društva Clevelandski št. 126 SNP in blagajnik društva Slovenec št. 1 SDZ. Želimo mu skorajšnjega okrevanja.

Nemška mesta so baje pod vojaško oblastjo

Stockholm. — Sem prihajajo poročila iz Nemčije, da je bilo v več nemških mestih razglašeno obsedno stanje radi velikih izgrediv. Baje je tudi Berlin pod vojaško oblastjo.

Govorce o nemirih po nemških mestih so bile poročane že zadnji mesec, toda uradno še niso potrjene. Toda po vsakem zračnem napadu zaveznikov na kako nemško mesto, je prevzela vojaška oblast upravo v svoje roke, da prepreči eventualne izgrede naroda proti vladi.

POSLANE ORANŽE SO SAMO ZA OTROKE

London. — Iz Amerike je došla v Anglijo pošiljka 84.000.000 oranž. Trgovine na drobno morajo prodajati oranže samo za otroke in sicer po dva funta za otroke do 5. leta starosti in en funt za otroke v starosti od 5 do 16 let. Po preteku petih dni pa lahko prodajajo oranže tudi odraslim ljudem.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 260 Thur., Nov. 4, 1943

Jugoslavija je postala uganka

Da se razume prav takoj spočetka! Nikakor ne mislim reči, da je Jugoslavija postala uganka nam, ki položaj tam presojamo po direktnih poročilih, prihajajočih nam naravnost iz Slovenije. Ta poročila razlagajo dogodke v Sloveniji zelo razumljivo, pa mečejo precej dobro luč tudi na dogajanja v drugih delih Jugoslavije. Mi smo si torej hočeš nočeš skoraj popolnoma na jasnem glede položaja tam doma.

Pač pa je Jugoslavija postala velika uganka Ameriki in Amerikancem, ki se začenejo o njej bolj in bolj dvomljivo izražati. Polagoma in z obotavljanjem spoznavajo, da so naslednji partizanski propagandi in brez resnične podlage še pred kratkim povzdigovali partizanstvo kot končno in edino veljavno rešitev za bodočnost Jugoslavije.

Danes že kar z neko nervoznostjo ugibajo, kaj je prav za prav na stvari. Partizanstvo jim ni več tisto idealno osvobodilno gibanje, ki so ga še pred kratkim proslavljali v deveta nebesa, ampak se je v njihovih očeh izpreverilo v to, kar je v resnici — revolucionarno gibanje! In z večjo ali manjšo skrbjo ugibajo, kam utegne to revolucionarno gibanje privedi. Ali ne morda celo do tega, da se bodo partizani postavili po robu celo zavezniškim četam, ako se izkrcajo kje na Balkanu...?

Ker je bilo toliko hrupa o partizanskih uspehih, ker se je pisalo na dolgo in široko, koliko je med partizani tudi Lahev in drugih nemških sovražnikov, je seveda ostal vtis, da je partizanstvo silno močno — in posledica je, da zavezniki kar skrbijo, kaj bo, ako se odločijo za invazijo Balkana, posebej Jugoslavije.

Mi smo seveda vedeli, da partizanstvo še davno nima pod klobukom vseh jugoslovanskih ljudi, čeravno so nas partizanski propagatorji za žive in mrtve hoteli o tem prepričati. Vedeli smo, da so še druge sile pripravljene za osvobodilno delo, da so pa čakale bolj ugodnega trenutka. Zdaj je videti, da je prezgodnji partizanski nastop prisilil tudi druge, zlasti Mihajloviča in njegove četnike, da stopijo na teren. In se je takoj pokazalo, da je res, kar smo vedeli: partizanstvo še davno ni EDINA sila tam, ki naj bi kaj pomenila! In pokazalo se je tudi, da ima partizanstvo resne nasprotnike v narodnih samih, in obenem, da partizanstvo ne trpi poleg sebe nikogar, ki bi imel količkaj drugačne cilje kot jih ima komunistična partija, ki diktira osvobodilni fronti. Zato slišimo o medsebojnih ravsih in kavsih in prihajajo poročila, kako OF ali partizani obsojajo na smrt Mihajlovičeve pristaše. (Najbrž se ne motimo, če mislimo, da skušajo partizani na debelo pobijati znane vaše straže v Sloveniji in drugod...)

Kako deluje partizanska propaganda, kaže poročilo o zasedbi štirih "strategičnih" krajev v Sloveniji: Gradišče, Novi grad, Višnji vrh in Kopriva. Neka mapa v ameriškem listu je postavila Novi grad nekam v Liko... Ostale tri kraje iščite v slovenskem geografskem leksikonu, ki omenja celo vsak najmanjši zaselek, in boste hitro uvideli, koliko so vredni partizanski "komunikaciji." Toda ne samo slovenska Amerika, tudi nekateri slovenski listi tu so gladko nasledili poročilo in v mastnem tisku našli imena tistih štirih krajev, ki jih v Sloveniji ali ni ali so pa tako neznatni, da njihova "zasedba" popolnoma nič ne pomeni!

Toda če na take reči opozoriš, si "defetist" in zaslužiš, da prideš med izdajalce! Za nekaj tednov je pač obveljalo to, da je partizanstvo magično sredstvo, Adamič pa prerok vseh prerokov tu med nami. Bilo je že zapisano na nekem drugem mestu, da bo marsikoga bolela glava, ko pride vse na dan. Zdi se, da se glavobol že pričinja. In ga ne bo nič manj med neslovenskimi Amerikanci kot med slovenskimi. Ko stoji svet pred revolucijo, ki je nepreračunljiva, stvari niso več tako preproste kot ob sami lepi veri v "osvobodilno borbo."

Krivda na današnjem položaju je kajpada mnogovrstna. Ni mogoče pokazati s prstom na krivce samo v eno smer. Kot so stvari danes, se ne moremo ogrevati za predstavnike jugoslovanske vlade, pa naj se pišejo Mihajlovič ali kakorkoli. Med njimi so resnični krivci, ki niso pravčasno poskrbeli za potrebne sporazume in niso pokazali prav nobene odjelnosti. Toda na drugi strani ne moremo prezreti dejstva, da tudi levičarji niso pokazali ničesar drugega ko svoje levičarstvo in so z njim desničarje gnali bolj na desno. In smo prijadrili s svojo staro domovino v žalosten položaj, v katerem je videti glavni cilj vsega početja v medsebojnem obračunavanju, ki ga propaganda od obeh strani bolj in bolj podpihuje.

Ali je naša naloga, da še sami pomagamo podpihovati? Ali bo zmagača pamet?

Kupujte vojne bonde!

Slovenski odborniki v Clevelandu

Ed. Pucel

Volitve so za nami. Malo volivne borbe in končano je zopet za dve leti. Slovenci v clevelandski metropoli smo lahko ponosni na tako častno zastopstvo v mestni zbornici, kjer imamo poleg našega slovenskega župana Frank J. Lauscheta tudi tri slovenske mestne odbornike. Kakor izgleda je starosta med slovenskimi mestnimi odborniki councilman Edward L. Pucel, ki se

John J. Prince

daj nastopi že peti termin v mestni zbornici kot zastopnik 10. varde; v 23. vardi pa je Edward J. Kovačič ponovno izvoljen in bo sedaj nastopil tretji termin kot zastopnik naše varde; v 32. vardi pa imamo Slovenci novega

Ed. Kovačič

zastopnika v osebi John J. Prince, ki pa bo sedaj nastopil svoj prvi termin.

Vsi poznamo te naše rojake, katerim smo položili v roke vodstvo milijonskega mesta Clevelanda. Prejeli so zaupanje naroda in sedaj narod upravičeno pričakuje, da se bodo izkazali vredni tega zaupanja ter složno roka v roki delovali za dobrobit svojih volivcev in napredek mesta Clevelanda.

Zadružništvo na Goriškem

PO JASNO ZAČRTANI POTI

Morda si bo kdo mislil, da se nismo popolnoma zavedali svojega položaja, političnega, kulturnega in gospodarskega, v Italiji? Da smo si delali glede bodočnosti ljudstva, odrezanega od narodnega telesa, prazne nade? Vedeli smo, da mora naš življelj kljub vsemu pritisku vzdržati do prvega bodočega mednarodnega spora ob naših mejah. Temu namenu je moral služiti ves naš napor.

Da bolj osvetlimo trud našega izobraženstva, da v tem smislu odgoji tudi narod, naj tu vri- nem nekaj stvari, ki sem jih takrat napisal. Nikdar se nisem mnogo bavil s časnikarstvom. V kolikor mi je moj duhovniški poklic dovoljeval, sem se naj- več bavil z glasbo; tu pa tam sem objavil kaj malega iz naše- ga glasbenega življenja in za naše pevce. V začetku svojega tajnikovanja pri Zadružni zvezi se je moje "pisateljevanje" omejevalo skoro izključno na uradno dopisovanje in sestavljanje okrožnic, namenjenih članicam Zveze. Le redkokdaj sem se oglašil v "Goriški stra- ži," ko je to pač zahtevala potreba in sem moral ustreči naro- čilu ene ali druge naše orga- nizacije. Tako je izšel dne 25. novembra 1920 v "Goriški stra- ži" sledeči moj programatični članek:

NAŠE GOSPODARSTVO. — Rapalska pogodba je kar na mah predrugačila položaj naše dežele. Dosedanje omahovanje radi nedoločenih političnih raz- mer preneha in potrebno je, da se naglo orientiramo. Dovolj nam je škodila desorientacija. Ni časa sedaj za sentimentalno- sti, ampak vsi, ki hočejo dobro svojemu narodu, se morajo oprijeti naših gospodarskih or- ganizacij, ki žal še dremljejo; morajo računati z novimi dej- stvi, z novimi mejami, zavihati rokave — in pogumno na delo!

ENOTEN GOSPODARSKI NACRT. — K nam pride še lep kos kranjske zemlje. Na tem ozemlju obstojajo zadruge, ki so včlanjene v razne višje or- ganizacije onkraj nove meje. Do sedaj so te zadruge čakale, da se dvigne demarkacijska čr- ta in se zopet združijo s svojimi središči. Tega upanja sedaj ni več. Te ustanove se morajo od- ločiti in priključiti našim zve- zam... Ni treba nam menda poudarjati, kako nujno potreb- no je, da se vse zadružno življe- nje tega ozemlja strne in razvi- je v bodoče po jasno in enotno izdelanih načrtih...

ZAUPANJE LJUDSTVA do naših gospodarskih ustanov se mora dvigniti! Dosegli bomo to zlahka, če se resno in živahno poprimamo dela. Ljudstvo mo-

ra videti, da nam je v resnici njegova korist pri srcu. Ni dovolj, da so ljudje člani kake za- druge. Tudi zanimati se mora- jo za to zadružno in za združno organizacijo sploh in to bomo dosegli, to zanimanje bomo zbu- dili, če vidijo, da živimo in dela- mo. Primanjkuje inteligentnih voditeljev. Reš je to. Ali temu se bo pri vztrajnem delu tudi od- pomoglo. Dovolj inteligent- nih mladeničev in mož imamo, ki se bodo radi odzvali, če bodo poučeni, kaj je zadružništvo in kako važno je za nas.

NOVEGA ŽIVLJENJA je treba in živahnega gibanja. Se- danje mrtvilo mora prenehati. Novih podbud — in poguma! Saj dela ne manjka. Zadružno polje je pri nas še vedno pod- obno po vojni razrušeni vasi. De- la je bilo toliko za obnovitev, da so ljudje skoraj obupavali. Kdor se je takrat vdal obupu, ima še danes razbito bajto, prazno polje, kdor se je pa ta- koj lotil dela, že uživa sadove truda. Ni jela brez dela. Kako bomo organizacije oživili, če le tuhtamo in premišljujemo, (Dalej na 3 strane)

Na ta potent meniškivskih fantov sem se torej spomnil in sklenil, da ga bom tudi tukaj poskusil. Šel sem torej globo- ko po sapo in močno zakašljaj. No in res se je ta sistem pogo- varjanja tudi "tudi" lepo obne- sel. Komaj je namreč dobro utihnil glas mojega kašlja po kanciliji, se je oseba pri mizi zganila, kot bi ji kdo porinil v južni konec telesa šilo. Telo se sunkoma obrne in vame treščita dva bliska iz dveh oči, pod očmi zagledam dva konca muštac, ki so se ježile kot psu dlaka na hrbtu in izpod muštac zabesni v smeri proti meni zelo razločno glas, o katerem ni bilo prav no- benega dvoma, da pomeni prav- to, kar je rekel: "Marš ven!"

Če bo imela angeljska troben- ta na sodni dan tak učinkovit uspeh na nas, kot sta ga imeli tisti dve besedici name tam pri vratih, bomo v petih sekundah vsi stali v bojni liniji pred Sod- nikom, to vam rečem. Se danes ne vem, če sem sam odprl vrata, ali sem butnil skozi zaprta ven na gank, samo tega se še spominjam, da sem priletel iz kancilije, kot bi me tje presta- vila 2,000 funtov težka grana- ta.

Na, sem si mislil, najprej me vabijo v pisarno, potem me pa ven mečejo. Če imajo v arma- di tako navado, da sami ne ve- do, kaj bi radi in človeka zato pokličejo k sebi, da ga potem lahko vržejo ven, potem se mi ne bo tukaj prav nič dopadlo. Če bi mi bilo prišlo na misel

ravno takrat, pa bi bil napra- vil tako, kot je napravil on- gav Francej iz Vrhnice. Bili so na vežbališču in morali so že do- bro napraviti, ker stotnik se je fantom prijazno nasmehljaj in jim rekel: "Dobro ste delali, zdaj greste pa lahko domov!" France si je vzel te iskrene be- sede k srcu, pa je, ko je prišel domov v kasarno, lepo spokal svoje stvar v kuferček in se od- peljal z Vrhnicanom domov.

Stal sem nekaj časa pred vrati in si začel izpraševati vest kaj da sem napek napravil, da so me gospod v pisarni tako nerodno sprejeli. Toda vest mi ni očitala ničesar. Saj sem le- po po krščansko pozdravil pri vstopu in nisem hotel biti vsil- ljiv, zato sem spodobno čakal pri vratih, da mi bodo imeli gospod čas seči v roko. Kaj pa, če so gospod bolni? Saj sem natanko videl, da so se držali, ko so izrekli tisti dve pomenlji- vi besedi, kot bi jim kdo rezal nogo od telesa pri polni zave- sti.

No, naj bo že kakor hoče, sem si mislil, jaz sem svojo dolž- nost storil. Šel sem v pisarno, kamor so me klicali in kot je videti, jim nisem prav prišel. Me bodo že poiskali, saj vedo kje sem, če se jim bo še kdaj vzbudila srčna želja po meni, pa sem šel lepo nazaj v svojo sobo.

Tam se je pogovarjal tag- šarž z vrhovnim poveljnikom naše sobe in ko sta me zagleda- la, sta takoj oba planila name in me začela spraševati, kako je to, da sem tako hitro opravi- l. Povedal sem jim vse po pravici in tudi slovesno izjavil, da jaz v kancilijo ne bom šel več, dokler ne bodo tam spreje- mali ljudi z večjo spoštljivost- jo.

"Pa si potrkal, predno si vstopil?" me je vprašal tagšarž ki so mu bile najbrže razmere v armadi dobro znane.

"Potrkal?" sem se začudil, "kaj mora človek pri vas tr- kati na vrata? Saj se nisem si- lil sam v pisarno, in se nisem." "O, ti rekrut zamazani, ti solobarda namalana, o ti ka- mela nerodna, o ti živinče zabi- to — kaj še tega ne veš, da mo- raš vselej najprej potrkati na vrata, kadar hodiš po vojaških kancilijah? Marš nazaj in stopi v kancilijo po foršifiti, če hočeš vedeti, kaj je dobro in zdravo zate."

Še svoj živ dan nisem slišal tako lepih besed, kot mi jih je nametal tagšar in šele zdaj sem videl, da sem več kot človek ter da imam zlahko tudi med ži- valstvom. Že sem se mislil spu- stiti se z njim v debato in mu dokazati, da sem pošten sin me- niškivske fars, da nisem niti za- mazan, niti zabit, pa sem se premislil, debelo požrl vse nje- gove iskrene poklone, se obrnil in šel zopet nazaj proti pisar- ni.

SLOVENSKA ŽENSKA ZVEZA

Ustanovljena 19. decembra, 1926 v Chicagu, Ill.

Inkorporirana 14. decembra, 1927 v državi Illinois.

Duhovni svetovalec: Rev. Milan Slaje, 1709 E. 31st St., Lorain, Ohio.

GLAVNI ODBOR:

Predsednica Mrs. Mary Prislard, 1034 Dillingham Ave., Sheboygan, Wis.
Prva podpredsednica Mrs. Frances Rupert, 19303 Shawnee Ave., Cleve- land, Ohio.
Druga podpredsednica Mrs. Mary Coghe, 4517 Coleridge St., Pittsburgh, Pa.

Tretja podpredsednica Mrs. Mary Shepel, 5 Lawrence St., Ely, Minn.
Četrta podpredsednica Mrs. Frances Raspet, 305 Spring St., Pueblo, Colo.
Peta podpredsednica: Mrs. Mary Markezich, 2809 E. 95th St., South Chicago, Ill.

Tajnica Mrs. Josephine Erjavec, 527 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Blagajničarka Mrs. Josephine Muster, 714 Raub St., Joliet, Ill.

NADZORNICE:

Mrs. Mary Otoničar, 1110 E. 66th Street, Cleveland, Ohio.
Mrs. Mary Lenich, 609 Jones St., Eveleth, Minn.
Mrs. Pauline Ozbolt, 2029 W. Cermak Rd., Chicago 8. Ill.

PROSVETNI ODBEK:

Mrs. Albina Novak, urednica in upravnica "Zarje," 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
Mrs. Anna Petrich, 2178 Burton St., Warren, Ohio.
Miss Gladys Buck, 10036 Ave. L., South Chicago, Ill.

SVETOVALNI IN POROTNI ODBEK:

Mrs. Frances Susel, predsednica, 15900 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio.
Mrs. Ivanka Zakrajšek, 6059-68th Rd., Ridgewood, N. Y.
Mrs. Marica Kopach, 1217 S. 61st St., West Allis, Wis.
Mrs. Anna Kameen, P. O. Box 767, Forest City, Pa.
Mrs. Rose Jerome, 214 Grant Avenue, Eveleth, Minn.

ODBOR ZA MLADINO IN RAZVEDRLO

Albina Novak, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
Frances Bogovich, 6710 Schafer Ave., Cleveland 3, Ohio.
Lillian Kozek, 2244 S. Wolcott Ave., Chicago, Ill.

Nova zavarovalnina pri S. Ž. Z.

Na zadnji konvenciji Slove- nske ženske zveze, ki se je vrši- la meseca majnika v Pittsburgu, je bil sprejet nov razred za- varovalnine in sicer, da se je isto povišalo in s povišanjem sorazmerno tudi mesečnina. Nov razred je bil polnomočen s prvim julijem, ko so šla vsa pravila odobrena na konvenci- ji v veljavo, razen ene točke, ki se tiče starega razreda, ki pride v veljavo s prvim januarjem prihodnje leto. Stari razred, ki nosi črko "A" je tisti, v kate- rem smo vse članice izvzemši tistih, ki bodo prestopile v nov razred za višjo svoto k pogreb- nim stroškom. Za razred "A" bi rada omenila to važno dejstvo, da izid splošnega glasovanja, ki se je vršilo pri podružnicah v mesecu septembru, nam kaže, da bo za članice tega razre- da aasement isti, kot je bil v preteklosti, namreč 25 centov na mesec in deset centov bo vsa- ka članica oblikirana plačati za mesečni "Zarja." Torej bo malenkostna svota 35 centov na mesec za vse članice razreda "A," ki so zavarovane za sto dolarjev k pogrebim stroškom. Da se razumemo: Zveza bo plačala sto dolarjev smrtni- ne vsaki članici, ki je v razredu "A" in bo plačevala 35 centov na mesec asesmenta pričeniši s prvim januarjem prihodnje le- to.

Mnogokrat se sliši lepe pok- lone za naše glasilo "Zarja," ki je v resnici **edini slovenski ženski list na svetu** in da se ohrani vsaj to pičico slovenske- ga tiska tukaj v širni Ameriki, ki pride v roke do 13 tisoč čla- nicam in njih družinam, se od nas pričakuje samo deset cen- tov na mesec, kar pokriva stroš- ek za tiskanje in sploh vse iz- datke, ki so vključeni za izdajo lista. Gotovo ne bo ene Slove- nke med nami, ki bi se jezila za- tradi teh desetih centov na me- sec, ker to je nič v primeri z iz- datki, ki jih imamo za druge vsakovrstne angleške magazine, katerih je polna vsaka hiša. Vsak "funny paper," katerega tiskajo tuji, nas stane toliko za en izvod. Zelo bo žalostno za naš narod, v prihodnosti, ako bi mu odvzeli še tisto pičico svetlobe, ki jo dobiva potom svojih listov v tej svobodni Ameriki, ker drugje po svetu sploh ni slovenskega tiska. To- rej žene in dekleta, bodimo poz- nosne na svoj list, saj slišimo od marsikaterega moškega, ka- kolo tudi radi berejo našo "Zar- jo."

Zdaj pa samo na kratko o novem razredu za višjo svoto k pogrebim stroškom. Ta novi razred gre pod črko "B." Pogo- ji so pa sledeči: Mesečnina v tem razredu je 60 centov in v tem je vključena tudi Zarja,

Za starost od 14 do 30 let zavarovalnina lepa vsota \$300.
Za starost od 30 do 35 let zavarovalnina \$250. Za starost od 35 do 45 let je zavarovalni- na \$200 in za starost od 45 do 50 let je zavarovalnina \$150. Ti pogoji so po najnižji lestvi- ci, kar jih sploh imamo pri teri- koli organizaciji, ker v vsaki- čeni vsi skladi, namreč pri pri- ninski, upravni in tiskarski sklad.

Pri naši organizaciji se zahteva zdravniške preiskave. Častna beseda prosilke, da se zdrava, je merodajna za stop- stop. Sprejema se članice 15 do 50 let starosti, ki so po- tične katoličanke vseh nara- sti belega plemena. Zdarje- mo pri mnogih družinah v vseh narodnostih in te zmede- biti čedalje več, zato je zadnja konvencija vzela pred sebi "ograjjo," ki je dovolila pris- samo prosilkam slovenskega pokolenja.

Pri Slovenski ženski zvezi imamo tudi mladinski oddel- ki je od predzadnje konvenci- na kateri je bil ustanovljen pre- doval do peinajšet let. V tem razredu je mesečna svota deset centov in v slove- nsko deset centov za članice dolarjev, kakor za članice razreda dedelka. V mladinski razred se sprejema deklice rojstva do 18. let starosti, ti v odrasli oddelki in me- bo štela k dobrem oddelku, ki je od predzadnje konvenci- za vsako leto članarine in me- dinskem oddelku. To so sliši- pogoji in upati je, da bodo de- nice vpisale svoje malečke, deklice, ki hodijo v šolo, ter- zeno pokazale, da se zanimajo za napredek naše lepe in čis- te organizacije Slovenske ženske zveze v Ameriki.

Da Zveza pridno izpeljuje svoje namene, za katere je ustanovljena, boste gotovo ve- ki količkaj zasleduje aktivno, po svojih naseblinah, potu- naših članic in podružnic in se največje priznanje in čis- težnost bomo izkazali s tem, delujemo za prosep organizaci- cij, ki so med nami za nara- no korist in lep ugled nas ve- Na vrhu tega članka je po- nik novih odbornik, ki so iz- izvoljene na zadnji konvenci- K zaključku bi rada nameni- la, da se sedaj nahaja ameriški urad Zarje v gornjem des- stropju tiskarne Ameriške do- movine. Naslov je torej: "Zar- ja," 6117 St. Clair Ave. Z lep- mi pozdravi!

Albina Novak
Zajčje meso vsebuje od 10 do 21 odstotkov proteina.

Iz rusko-poljske revolucije

Spisal dr. Leopold Lenard

Halim odpotovati v nekaj... Ako bi bilo vreme, neko... bi morda še ostal ne... Rad bi si enkrat... sloveče letovišče in na... na Visoko Tatro. To... je tako neprijetno, da... nikamor."

"Kaj pa sedaj storiti?"

"Peljimo se skupaj v zdravilišče, dasiravno leži precej daleč in samotno na oni strani Zakopanega. Zvedeli bomo vsaj, zakaj ni sestra prišla na kolodvor in če je dobila stanovanje."

Preostajalo ni res nič drugega, kakor da smo vzeli voz in se odpeljali proti zdravilišču. Peljali smo se s takozvano furko, to je priprosto pletenin vozom, kakoršne imajo prebivalci teh okolic, voznik je bil pa Goran v svoji narodni noši. Take furke se rabijo tu namesto izvoščeka. Vozijo jako hitro in včasih je lepo videti, kako švigajo na vse strani.

Po precej dolgi vožnji se pripeljemo v zdravilišče, ogromno in razkošno urejeno poslopje. Vrata nam pove, da gospa Dobrodzička ni dobila tekoma dneva nobenega brzojava in gotovo zato ni prišla na kolodvor.

"Kje pa je?"

"Ako ni v svoji sobi, potem je pa v paviljonu tu v bližini kjer pije včasih čaj in igra šah. Bom takoj izvedel."

Telefoniral je v stanovanje in telefoniral v paviljon ter dobil odgovor, da je v paviljonu.

"Ali naj jo pokličem" vpraša vratar.

"Ni potreba, gremo sami tja."

Gospa Eleonora je bila silno presenečena in razveseljena, ko nas je zagledala. Razložili smo ji cel položaj in sedaj sta se dami zavzeli najprej zato, da naju spravita pod streho. Telegrama Eleonora ni dobila. Zakasnel se je nekje na poti in je prišel šele drugega dne. Je že taka tukajšnja uprava. Medtem se je pričelo že mračiti, pot je bila strašno blatna in vreme še vedno kislo.

Hotel sem se vrniti v Zakopane in si sam iskati kje prenočišča, a dami me nista pustili, njun sklep je bil urno storjen. Eleonora se je oblekla in šli smo vsi štirje skupaj k vili, kjer je bila naročena soba za Janino. Lastnica vile je sicer imela sobo prazno, pripravljeno pa ni bila za prenočevanje, ker ni vedela, kdaj pride Janina. Rekla je, da postavi vanjo lahko dvoje postelj, toda nima v trenutku na razpolago perila. Eleonora si je pa vedela pomagati, sestro je vzela k sebi, nama pa prepustila sobo. Potem se je vrnila v zdravilišče in nama poslala posteljnjega perila. Tako se je uredilo vse, da je bilo mogoče sicer skromno, a vendar dovolj dobro prenočevati.

Vreme se je nekoliko prevedrilo in pota so se osušila toliko, da je bilo mogoče delati izlete po gorah. V Zakopanem sem našel neko družbo, ki me je takoj družega dne povabila, naj bi naredil ž njo izlet. Odšli smo popoldne, hodili krepko in dospeli pri solnčnem zahodu do Zmrznjenega jezera.

sem vedel kaj odgovoriti.

"Veste kaj," prične Janina: "Dajmo brzojaviti Eleonori, da vama tekoma dneva kje najame sobo. Tako bo najboljšje."

Jaz sem ubogal in brzojavil pred odhodom vlaka, potem smo se pa odpeljali. Vožnja z vlakom je trajala nad šest ur. Ko smo prišli v Zakopane, smo bili utrujeni in izmučeni, vreme je bilo kislo in hladno. Na postaji pa ni bilo Eleonore, kakor smo jo pričakovali.

"Kaj pa sedaj storiti?"

"Peljimo se skupaj v zdravilišče, dasiravno leži precej daleč in samotno na oni strani Zakopanega. Zvedeli bomo vsaj, zakaj ni sestra prišla na kolodvor in če je dobila stanovanje."

Preostajalo ni res nič drugega, kakor da smo vzeli voz in se odpeljali proti zdravilišču. Peljali smo se s takozvano furko, to je priprosto pletenin vozom, kakoršne imajo prebivalci teh okolic, voznik je bil pa Goran v svoji narodni noši. Take furke se rabijo tu namesto izvoščeka. Vozijo jako hitro in včasih je lepo videti, kako švigajo na vse strani.

Po precej dolgi vožnji se pripeljemo v zdravilišče, ogromno in razkošno urejeno poslopje. Vrata nam pove, da gospa Dobrodzička ni dobila tekoma dneva nobenega brzojava in gotovo zato ni prišla na kolodvor.

"Kje pa je?"

"Ako ni v svoji sobi, potem je pa v paviljonu tu v bližini kjer pije včasih čaj in igra šah. Bom takoj izvedel."

Telefoniral je v stanovanje in telefoniral v paviljon ter dobil odgovor, da je v paviljonu.

"Ali naj jo pokličem" vpraša vratar.

"Ni potreba, gremo sami tja."

Gospa Eleonora je bila silno presenečena in razveseljena, ko nas je zagledala. Razložili smo ji cel položaj in sedaj sta se dami zavzeli najprej zato, da naju spravita pod streho. Telegrama Eleonora ni dobila. Zakasnel se je nekje na poti in je prišel šele drugega dne. Je že taka tukajšnja uprava. Medtem se je pričelo že mračiti, pot je bila strašno blatna in vreme še vedno kislo.

Hotel sem se vrniti v Zakopane in si sam iskati kje prenočišča, a dami me nista pustili, njun sklep je bil urno storjen. Eleonora se je oblekla in šli smo vsi štirje skupaj k vili, kjer je bila naročena soba za Janino. Lastnica vile je sicer imela sobo prazno, pripravljeno pa ni bila za prenočevanje, ker ni vedela, kdaj pride Janina. Rekla je, da postavi vanjo lahko dvoje postelj, toda nima v trenutku na razpolago perila. Eleonora si je pa vedela pomagati, sestro je vzela k sebi, nama pa prepustila sobo. Potem se je vrnila v zdravilišče in nama poslala posteljnjega perila. Tako se je uredilo vse, da je bilo mogoče sicer skromno, a vendar dovolj dobro prenočevati.

Vreme se je nekoliko prevedrilo in pota so se osušila toliko, da je bilo mogoče delati izlete po gorah. V Zakopanem sem našel neko družbo, ki me je takoj družega dne povabila, naj bi naredil ž njo izlet. Odšli smo popoldne, hodili krepko in dospeli pri solnčnem zahodu do Zmrznjenega jezera.

ZADRUŽNIŠTVO NA GORIŠKEM

(Nadaljevanje z 2 strani)

kaj bi začeli — in držimo roke križem.

DENARJA je seveda tudi treba. Primanjkuje ga povsod. Pa odkod? Ne kaže jemati posojila pri podejnjih, ki so našemu zadrugu tuja ali celo nasprotna. To bi namreč pomenilo od ene strani nepotrebno odvisnost, od druge pa škodo na obrestih, ki bi šle v tuje roke. Dovolj je menda med našim narodom ljudi, ki so si napravili med vojno denarja in ki ga nalagajo po raznih nam tujih bankah. Ves ta denar bi moral v naše denarne zavode. Tako bi isti denar zopet koristil našim ljudem, ki ga posebno v sedanjem času nujno potrebujejo. Tudi trgovske kroge moramo pridobiti za naše stremenje. To se nam bo posrečilo le, če jim bomo mogli nuditi iste ugodnosti, kakor jim jih nudijo tuja podjetja.

To je nekaj misli, ki smo jih kar v naglici zapisali vsem že organiziranim in neorganiziranim zavodom, naši inteligenci in vsemu ljudstvu. Zadruga organizacija je ustanova, ki je največjega socialnega pomena, katere se more vsakdo brez razlike udeležiti, je ustanova, kjer ljudstvo, narod sam sebi pomaga, je šola, odprta vsem, ki nam bo vzgojila kmetov in obrtnikov, da bodo res kos svojim nalogam, organizatorjev in voditeljev, v katere bo ljudstvo moglo staviti vse svoje zaupanje. Zadruga organizacija nam je jamstvo boljše bodočnosti.

D. F. D.

KAKOR TAKRAT, TAKO DANES

Dvaindvajset let je tega, kar sem vrgel ta klic po smotrnem in enotnem delu med narod na Goriškem, Tržaškem, Notranjskem in v Istri. Če so bile posledice vojne takrat strašne, bodo posledice sedanje še stopajkrat in tisočkrat strašnejše. Upajmo, da bo kmalu konec.

Kakor je bilo treba takrat jasne orientacije, tako in če mogoče še stokrat in tisočkrat večja potreba bo sedaj. Tistim, ki bodo takrat izvoljeni od božje Previdnosti, da vodijo usodo našega naroda, bo prav gotovo koristilo, če se bodo znali poslužiti tudi bridkih izkušenj, ki so jih imeli naši kulturni delavci na Koroškem in Primorskem po letu 1918.

Da se dotaknem samo enega vanžega problema.

Takrat so bili opustošeni naši kraji ob Soči in na Krasu, od Tržiča do Tolmina. Obnovitev je vršila italijanska država. Kako, to je drugo vprašanje.

Po sednjih grozotah bo obnovitev nešteti vasi, trgov, mest in javnih naprav neprijetno težja in izvršiti jo bomo morali sami. Kako? Če bo izročena izkušenim in modrim osebam, pojde dobro, če ne pa, gorje oškodovancem.

Dalje prihodnjč

S 15 leti v letalu

V spopadih med zavezniškimi in nemškimi letali se vedno bolj pogosto omenjajo nemška Messerschmittova letala, ki slovi zaradi svoje izvrstne konstrukcije. Graditelj teh letal je danes 44 letni profesor Willy Messerschmitt, ki spada navzlic svoji relativni mladosti med veterane letalstva in sicer radi tega, ker je že v svojem 15. letu, torej pred svetovno vojno, krmaril letala. Spadal je tedaj k tako imenovanim "rhoenskimi Indijancem," ki so se tedaj, ko še nihče ni jemal tega športa resno, na pobočjih Rhoena bavili z jadralnimi poletji.

Pri tem si je prilastil obsežno tehnično in aerodinamično znanje, ki mu je pozneje kot graditelju zelo hitrih letal izobornorabilo. Letu 1915 je porisbah svojega učitelja Hartha,

ki so ga pozvali v vojno službo, zgradil jadrarno letalo, ki se je takoj obneslo. Leto dni pozneje pa sta učitelj in učenec zgradila prvi aparat tipa Harth-Messerschmitt. Prvič pa so na mladega Messerschmitta postavili v javnosti pozorni, ko je z novovrstno konstrukcijo dosegel znatne uspehe pri tekmi jadrarnih letal na Rhoenu leta 1922. Naslednje leto je z aprtim jadrarnim letalom izboljšal tedanji višinski rekord.

Čim je Messerschmitt, ki je študiral na tehnični visoki šoli v Monakovem, prejel inženirsko diplomu, je ustanovil svojo lastno družbo za gradnjo letal v Augsburgu. V svojem programu je imela ta družba gradnjo lahkih motoronih letal. Pozneje pa se je ta družba zvezala z Bavarskimi letalskimi delavnici v Augsburgu, ki jih Messerschmitt danes vodi kot ravnatelj in glavni konstruktor.

ZA NAŠE OBUVALO

Posebno važno je za nas v sedanjih časih, da pazimo na svoje obuvalo, da se tako čim več prihrani za potrebe naše armade. Predvsem si je treba zapomniti, da ne smemo nikdar pustiti čevljev, ki so zamazani z blatom ali peskom, da bi se v takem stanju pusušili. Blatne čevlje je treba takoj omiti z mlačno vodo in to tedaj, dokler so še mokri. Nato natlačite v čevlje papirja, da pri sušenju obdrže svojo prvotno obliko in da papir popije vso vlogo v notranjosti čevljev. Nato pa je treba omite čevlje, dokler so še mokri, namazati z oljem ali drugo maščobo, kar bo ohranilo čevlje mehke.

Kupujte vojne bonde!

MALI OGLASI

Soba se odda
Odda se čedna soba moškemu; kopalnica in zasebni vhod. Zglašite se na 968 E. 77. St. (261)

Stanovanje v najem
Odda se stanovanje v najem, tri sobe in kopalnica; vse novo dekorirano; zgorej. Vprašajte na 15422 Calcutta Ave. (260)

Prodaja hiše
Prodaja se hiša za 2 družini, 10 sob, 2 furneza, 2 porčca, ves hrastov les, tudi vse pohištvo, se lahko takoj vselite. Ta hiša mora biti takoj prodana radi smrti lastnika za \$6,200. Hiša se nahaja blizu Superior in Addison Rd. Pokličite takoj HE-6054. J. Lushin. (261)

Stanovanje v najem
Odda se stanovanje 4 sobe, spodaj, za eno družino in 4 sobe zgorej tudi za eno družino, za starejše ljudi. Zglasite se na 1123 E. 63. St. (260)

Spalnica in kuhinja
V najem se da opremljena spalnica in kuhinja, \$6 na teden, v okolici St. Clair Ave. in 55. St. Odda se dvema mirnima dekletoma, ki delata, ali zakonskemu paru. Pokličite zvečer po šestih, HE 8238. (260)

Odda se soba
Odda se soba za 2 Slovenki. Vpraša se na 1407 Clearaire Ave. (260)

Želim kupiti hišo
Želim kupiti hišo 5 ali 6 sob, vse v spodaj, ali dvonadstropno hišo 10 sob. Mora biti v dobrem stanju, med 185. in 210. cesto. Plačam v gotovini. Kdor ima kaj primernege, naj pokliče IV-4499. (261)

Hiša naprodaj
Naprodaj je hiša za dve družini, 5 sob spodaj, 4 zgorej. Vse prenovljeno in modernizirano. Nahaja se na 1404 E. 61. St., blizu White Ave. Cena je \$5,500, malo gotovine je potreba takoj. Pokličite

Superior Realty Co.
10311 Superior Ave.
CE-0304. (261)

Stanovanje v najem
Starejšim ljudem se odda stanovanje 4 sob, kopalnica in furnez. Zglasite se na 1131 E. 63. St. HE 0897. (262)

ARE YOU LOOKING FOR A JOB?

We have the position you will like with the company you will like

WE HAVE NOW OPENINGS FOR SALESLADIES

(18 and over—no experience required) for our candy, gift, jewelry, cigar and soda fountain counters

- ★ Easy, interesting work in pleasant surroundings... in the very nerve-center of the city, now bustling with war-time activity
- ★ Good salary, bonus for evening work
- ★ Permanent positions
- ★ Discount on purchases in our various shops and on meals taken in our restaurants

FRED HARVEY
Union Terminal Building on the Public Square
SEE MR. BROOKS, SHOPPER'S MART

DELO DOBIJO

OBRAMBNA TOVARNA

bo odprla novo restavracijo za svoje delavce. Nekaj pozicij je še vedno odprtih za moške in ženske.

DOBRA PLAČA NA URO

Tečna hrana, uniforme damo. Ne odlašajte Zglasite se pri Fred Schillforth PNEUMATIC AEROL, INC. CLEVELAND 20001 Euclid Ave. (260)

MALI OGLASI

Hiša naprodaj
Naprodaj je hiša za 1 družino, 6 sob in kopalnica; vse v dobrem stanju; dvojna garaža. Nahaja se na 15414 Calcutta Ave. Za podrobnosti pokličite HE 4819. (261)

Stanovanje v najem
Odda se stanovanje v najem, tri sobe in kopalnica; vse novo dekorirano; zgorej. Vprašajte na 15422 Calcutta Ave. (260)

PRODA se hiša za 2 družini, 10 sob, 2 furneza, 2 porčca, ves hrastov les, tudi vse pohištvo, se lahko takoj vselite. Ta hiša mora biti takoj prodana radi smrti lastnika za \$6,200. Hiša se nahaja blizu Superior in Addison Rd. Pokličite takoj HE-6054. J. Lushin. (261)

Stanovanje v najem
Odda se stanovanje 4 sobe, spodaj, za eno družino in 4 sobe zgorej tudi za eno družino, za starejše ljudi. Zglasite se na 1123 E. 63. St. (260)

Spalnica in kuhinja
V najem se da opremljena spalnica in kuhinja, \$6 na teden, v okolici St. Clair Ave. in 55. St. Odda se dvema mirnima dekletoma, ki delata, ali zakonskemu paru. Pokličite zvečer po šestih, HE 8238. (260)

Odda se soba
Odda se soba za 2 Slovenki. Vpraša se na 1407 Clearaire Ave. (260)

Želim kupiti hišo
Želim kupiti hišo 5 ali 6 sob, vse v spodaj, ali dvonadstropno hišo 10 sob. Mora biti v dobrem stanju, med 185. in 210. cesto. Plačam v gotovini. Kdor ima kaj primernege, naj pokliče IV-4499. (261)

Hiša naprodaj
Naprodaj je hiša za dve družini, 5 sob spodaj, 4 zgorej. Vse prenovljeno in modernizirano. Nahaja se na 1404 E. 61. St., blizu White Ave. Cena je \$5,500, malo gotovine je potreba takoj. Pokličite

Superior Realty Co.
10311 Superior Ave.
CE-0304. (261)

Stanovanje v najem
Starejšim ljudem se odda stanovanje 4 sob, kopalnica in furnez. Zglasite se na 1131 E. 63. St. HE 0897. (262)

DELO DOBIJO

Moške in ženske splošna tovarniška dela

se potrebuje za

6 dni v tednu
48 ur dela na teden

Plača za ZAČETEK

Moški 77½c na uro
Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo državljanstva. Nobena starost ni omejena, ako ste fizično sposobni opravljati delo, ki ga nudimo.

Zglasite se na

Employment Office

1256 W. 74. St.

National Carbon Co., Inc. (264)

OSKRBNICE

Foln čas 5:10 popoldne do 1:40 jutraj. Šest noči v tednu.

V MESTU—

750 Huron Rd. ali 700 Prospect Ave.
Plača \$31.20 na teden.

DELNI ČAS—

1424 Argonne Rd., South Euclid, O.
Tri ure na dan, 6 dni na teden.
Plača \$9.90 na teden.

DELNI ČAS—

1588 Wayne Rd., Rocky River.
Tri ure na dan, 6 dni v tednu.
Plača \$9.90 na teden.

Ako ste zdaj zaposleni pri vojnem delu, se ne prihlasite.
Employment Office odprt od 8 jutraj do 5 popoldne vsak dan, razen v nedeljo.
Zahteva se dokaz o državljanstvu.

The Ohio Bell Telephone Co

700 Prospect Ave., Soba 901 (262)

ZA VSA DELA V RESTAVRACIJI
Predznanje ni potrebno. Preiščite to priliko. Zglasite se pri Fred Schillforth CLEVELAND PNEUMATIC AEROL, INC. 20001 Euclid Ave. (260)

Delo dobi
Ženska, ki bi skrbela bolnika; dobra plača. Za informacije pokličite POTomac 7834. (x)

To ni nobeno igrackanje. — Izgleda kot bi se tu dva vojaka igrala, ampak to so precej nevarne igracke, razbijat namreč dinamit v manjše koščke, katere bodo rabili pri gradnji cest v krajih, kjer so jih Nemci razdejali, da tako ovirajo napredovanje zaveznikov.

Britski vojaki se previdno pomikajo naprej ob reki v Seafati blizu Pompejev v Italiji, kjer je v raznih poslopih še vedno skrutih precej nemških vojakov, ki se trdovratno upirajo napredujočim angleškim četam.

BUY UNITED STATES BONDS AND STAMPS

BE 100% WITH YOUR BUY WAR BONDS

MISTERIJA

ROMAN

Lionel je počil še enega ali dva neprevidna bandita, potem je zaklenil vrata svoje sobe, da vsaj za nekaj časa zadrži napadalce in prišel skozi druga vrata na ozek hodnik in od tod splezal po lestvi na podstrešje. Minuto pozneje se je naglo vrnil in še parkrat ustrelil, da bi bili sovražniki mnenja, da je še vedno na svojem mestu, pripravljeno pobiti vsakega, ki bi si upal približati se stopnicam.

Sicer je pa opazil, da je njegova pogumna obramba napravila globok utis na napadalce. Postali so previdni in si niso več upali iz svojega skrivališča.

In res, Lionel se ni motil. Zaradi neprestanega streljanja se je valil gost dim po notranjosti posade in gaviči niso natančno vedeli, kje je prav za prav njih nasprotnik. Nekateri so se bali, da ne bi imel prijateljev v bližini in da jih ne bi dobro oborožena tolpa napadla od zadaj.

—Verjemite mi, je dejal Zorro, El Matador, izključeno je, da bi si ta senor, čegar pogum je naravnost občudovanja vreden, upal čisto sam tu sem in se tako vedel, ne da bi imel prijateljev, ki bi mu pomagali.

Te besede so dale premisleka. Lionel prav za prav ni dobro vedel, kaj se godi, vendar je sklenil, da se koristi z začasnimi mirom. Njegova ura je tedaj kazala točno pet.

—Moram ven odtoč, ali pa poginem, si je mislil. Komaj imam še časa, da dosežem meteorološko postajo.

V par skokih je bil spet na

CLEVELAND ORCHESTRA
ERICH LEINSDORF, dirigent
SEVERANCE DVORANA
četek, 4. novembra—8:30
sobota 6. novembra—8:30
HELEN TRAUDEL, sopran
Yes Wagnerjev program
V Severance Hall CE-7300

“ODKRITE” NOVO LEPOTO

Poskusite to frizuro in vse bo gledalo za vami. Izgledali boste tako mladi in sveži.

Jean's Beauty Shop

15706 Holmes Ave.
Glenville 8139

Closed Mondays, open all day Weds.

Kraška kamnoseška obrt

15425 Waterloo Rd.

Ivanhoe 2237

EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV

FR. MIHČIČ CAFE

7114 St. Clair Ave.

ENdicoat 9359

6% pivo, vino, žganje in dober prigrizek. Se priporočamo za obisk.

Odprto do 2:30 zjutraj

RE-NU AUTO BODY CO.

982 East 152nd St.

Popravimo vaš avto in prebarvamo da bo kot nov.

Popravljamo body in fenderje. Welding!

J. POZNIK — M. ZELEDIČ

Glenville 3830.

East 61st St. Garage

FRANK RICH, lastnik

1109 E. 61st St.

HEnderson 9231

Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

podstrešju. Odprl je okence in zlezal na streho: pustinja se je raztezala do obzorja. Naglo je skočil v podstrešje nazaj in mrzlinčkal iskal po vseh kotih. Tu in tam je ustrelil, da preplasi svoje zasledovalce, toda čas je hitel naprej, dragocene minute so minevale druga za drugo.

—Četrť na šest! je vzklil v divji jezi. Tudi če si zlomim tilnik, na vsak način moram odtoč.

Stopil je v čumnatost, ki je prej ni bil opazil in našel v svoji veliko veselje kup starih sedel, pokritih z debelo plastjo prahu, izpod katerih je zbežalo več podgan, ko se je približal.

Naglo je odrezal stremena, ki so se mu zdela najtrdnjša, jih zvezal in si napravil tako kakih dvanajst čevljev dolg jermen. Nato je spet zlezal na streho, pritrđil jermen na železni križ okna in se spustil po njem navzdol, tik ob posadnem zidu, v trenutku, ko so med splošnim streljanjem banditi brezdvomno začeli z glavnim napadom. Srečno je dospel na tla, tekel v stajo, kjer je stal njegov konj, bil z enim skokom v sedlu, in bliskovito oddiral . . .

Tu mu je krogla zažvižgala mimo ušes, bila je Misterija, ki je prva opazila njegov beg in ustrelila za njim.

—Toda hitite vendar za njim, je zakričala besna od jeze: vas je petdeset proti enemu! Saj nam bo še pšel! . . .

Banditi so s silnim truščem pridrli iz posade in zajahali vse konje, ki so bili na razpolago. Hiteli so zasledovat ubežnika in divje priganjali z ostrogami svoje konje. Dva ali trije med njimi so imeli mnogo bolj konje, kar se tiče rasti in hitrosti, kot širokoglavi mustang, na katerem se jezdil Lionel.

Ni še pretoklo deset minut, že je mladi mož opazil, da se razdalja med njim in njegovimi sovražniki naglo manjša. Krogle so sikale okoli njega. Ena mu je že bila prebila klubuk in ga oprasnila po glavi.

Sunkoma je ustavlil konja, se obrnil v sedlu in dvakrat ustrelil: dva njegovih najbližjih sovražnikov sta padla s konj in se krčevito zvijala na tleh.

Nato je divje podžgal svojega konja in v blaznem diru bežal v smeri meteorološke postaje, nad katero se je že zibal privezan okrogli balon Mr. Swanna; njegovi pomočniki so ga bili napihili v teku popoldneva s pomočjo tekočega vodika, ki ga je imela postaja v velikih množinah na razpolago. Lionel je, naslonjen na vrat svojega konja, pogledal na uro.

—V desetih minutah bo šest; ne dospem več pravočasno. Njegove ostroge so bile rdeče od krvi, njegov konj je dirjal, da je tekel pot od njega, a vse to ni nič pomagalo, gaviči so bili hitrejši in bi ga kmalu morali dohiteti.

Ena krogla je oprasnila njegovega konja ob boku, druga ga je lahno ranila na rami. Še enkrat se je ustavlil in streljal na najbližje bandite: trije so popadali s sedel.

Prijedil je sedaj v gozdno pokrajino, kjer je bila precejšnja gošča. Tu ga je bilo mnogo težje zasledovati. Pustil je konja slepo dirkati naprej, kajti čutil je, da je skoraj izven nevarnosti.

Banditi, ki so mu še sledili, so bili ali preplašni po smrti svojih tovarišev, ali pa niso imeli tako dobrih konjev; vsakakor jih ni bilo več videti.

—To pot, si je dejal Lionel ves zasopel, mislim, da sem že rešen.

Sedaj ga je vsak skok njegovega konja približal balonu. Natanko je že razločeval može, ki so ga držali za vrvi in pričakovali povelja: “Spustite vse!” Njegov konj se je že opokal, a imel je še predirkati petsto metrov.

—Še malo, je kričnil Lionel s hripavim glasom, in tam bom.

Toda v trenutku, ko je izrekel te besede, so možje izpustili vrvi in balon se je začel počasi dvigati v mirni večerni zrak. Žarel je v zadnjih žarkih zahajajočega solnca.

Lionel je pogledal na uro: bilo je pet minut čez šest.

Tretje dejanje.

Razburljivo polet.

Mr. Swann je bil metodičen duh. Ko je odšel Brady, je od točke do točke določil program svojega poleta. Po kosilu je počival dve uri v senci lope, v kateri se je nahajal balon. Ko se je prebudil, se je takoj pobrigal za napolnjevanje balona s plinom.

Swann je bil star balonski pilot; dvignil se je že bil stodvajsetkrat v nebesne višine. Polet zanj ni bil nič izrednega kot za kakega drugega jahanje na sprehod. Trdil je, da je človek mnogo bolj na varnem v gondoli balona nego v brzovlaku ali avtomobilu.

Ostali čas je popoldne skrbno pregledoval vse potrebščine balona. Zagotovil si je, da so vrvi v redu, da ventil deluje in pazil je pri ukrcavanju peska, padala, živeža, odej, toplomerov, tlakomerov, busole in drugih precizijskih instrumentov, katerih vsak je prišel točno na mesto, kamor je spadal in kjer je bil najmanj izpostavljen

sunkom.

Ob pol šestih so bile pripravne končane, a Lionel Brady se še ni prikazal. Mr. Swann je bil precej nezadovoljen, pa tudi razočaran.

—Bradyja je moralo nekaj zadržati. Sicer pa nimam pravice, ga obsojati, predno ne bo šest . . .

Ko je pa čas potekel, je po-

To vam je koruza, ki jo je pridelal Don Radda v Iowi. Steblo meri 25 čevljev v višino. Zato je pa tudi država Iowa poznana, kot država “visoke koruze.”

stal meteorolog nepotrpežljiv.

—Motil sem se v Lionelu Bradyju; to ni resen gentleman.

Še deset minut je manjkalo do šestih in Lionela ni bilo od nikoder.

—Slabo zanj, je dejal učenjak, ki se je vedno bolj jezil; ne morem ga čakati.

Točno ob šestih je Mr. Swann sedel v gondolo in držal v roki svoj kronometer.

Omeniti moramo, da Mr. Swann ni bil prenapeto točen, da pa je imel resen vzrok, ravnanje na ta način.

V oni zemljepisni širini so dnevi in noči enako dolge. Solnce vzhaja točno ob šestih zjutraj in zahaja točno ob šestih zvečer, in meteorolog je bil opazil, da se vsak večer ob tem času spremeni smer zračnih tokov. Ob šestih je nastajal redno v višjih plasteh ozračja veter v smeri proti zapadu. Tega vetra se je bil poslužil v svojih zadnjih poletih nad nedostopne vrhove Kordiljer.

Zgodaj zjutraj so ga potem nasprotni vetrovi, ki so se matematično natančno porajali, privedli skoraj vedno na mesto odleta nazaj.

Počakal je še pet minut in ko Lionel še vedno ni bilo, je dal povelje: “Izpustite!”

Možje so izpustili vse vrvi in balon se je začel polagoma dvigati. Meteorolog je pogledal s svojim prizmatičnim daljnogledom v smeri proti posadi in vzklil od začudenja.

Zapazil je namreč Lionela Bradyja, ki se je bližal v blaznem diru in za njim njegove zasledovalce.

—Sedaj razumem, zakaj ubogi Lionel ni mogel priti o pravem času, in srčno obžalujem, da ga nisem čakal nekaj minut delj . . . Toda krivda je

na njegovi strani; rekel sem mu bil, da je posada nevarna kraj.

In s strahom je opazoval Lionela Bradyja, čegar konj je tekkel kot še nikoli.

Meteorolog je par trenutkov okleval, potem pa je hotel odpreti ventil in spuščati vodik, da bi se balon spet spustil na zemljo. Toda ni utegnil. Z enim skokom je bil Lionel s konja in zagrabil je za zadnjo dolgo vrvi, ki je od balona visela navzdol in se še dotikala zemlje. Ne daleč od njega so že bili prvi jezdeci, ki jih je bila poslala Misterija za njim.

Dirjali so na vse pretege. Lionel je začel takoj plezati po vrvi navzgor.

—Možak je blazen, popolnoma blazen, je vzklil Mr. Swann z mešanimi občutki začudenja, bojazni in občudovanja.

Lionel pa je plezal naprej navzgor. Stiskal je zobe in obraz mu je bil nabrekli od silnega napora. Balon je bil po njem še bolj obtežen in se ni več dvigal.

Na pol pota do gondole se

je moral yachtman ustavit. pride do sape. Roke so mu vavele, po žilah mu je kri udajala v silnih udarcih in . . . je, da se skoraj onesvesti.

Bil je na koncu svoje energije. Prišlo mu je na misel . . . Toda njegove misli so bile tako jasne, da je spoznal, da par trenutkih morda ne bo . . . gel več ustavljati se slabosti.

—Pogum! mu je zaklical Swann z glasom, ki ga je šil strah.

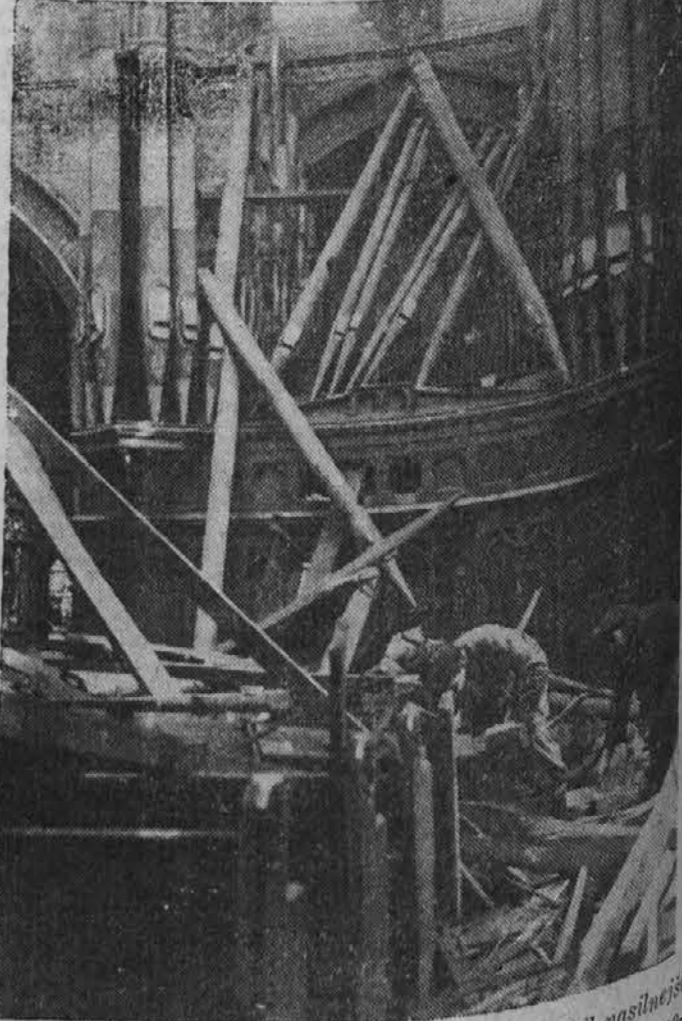
Lionel je splezal še par . . . rov naprej. Bilo je samo . . . kake tri metre do gondole . . . tem trenutku je instinktivno obrnil glavo in videl bandite . . . niso bili niti petsto metrov . . . daleč. Prihajali so kot vihar . . . zadnjim ostankom svoje . . . gije je mladi mož napel . . . utrujene mišice in dospel . . . roba gondole. S pomočjo . . . novo je zlezal vanjo in se . . . onesveščen zvalil na tla . . . govoriti ni mogel besedi . . .

(Dalje prihodnje)

Kupujemo obrambne obve . . . in znamke!

Vsak po svoje si krajsa čas. — Na sliki vidimo . . . narje, ki si vsak po svoje krajsa čas. Eden izmed . . . jev ima v delu lepo venenino, katero bo postal svoji . . . gi za božično darilo.

V enem zadnjih bombnih napadov, ki je bil nasilni . . . kar jih je doživel London v zadnjih dveh letih, je bila . . . rušena tudi cerkev, katere razvaline vidimo na sliki. . . ba je bila popolnoma uničena.

Zaupanje

★ ★ ★

MODRI TRGOVCI
POKAŽEJO SVOJE
ZAU PANJE V
NAKUPOVALNO
MOČ SLOVENSKEGA
NARODA V
CLEVELANDU STEM.
DA OGLAŠAJO V

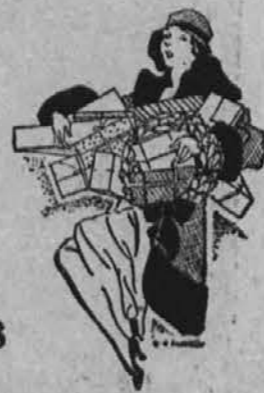
★ ★ ★

Ameriški Domovini

najstarejšem slovenskem časopisu v Clevelandu

6117 St. Clair Ave.

HEnderson 0628

Jos. Zele in Sinovi

POGREBNI ZAVOD

Avtomobil in bolniški vos vedno in ob vsaki uri na razpolago.

Mi smo vedno pripravljene s najboljšo postrežbo

6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: ENdicoat 6983

482 E. 152D STREET Tel.: KEomere 2118